



Aan

Minister van SZW

nota

Nota Brief toezegging uurtarieven en voorschoolse
voorzieningen

25/11 BEY
Meussener!

TER BESLISSING

Directie

Datum

18 november 2022

Onze referentie

Opgesteld door

Tweede contactpersoon

Uiterlijk bij

23 november 2022

Bijlage(n)

1

Aanleiding

- Tijdens het commissiedebat Kinderopvang van 16 november jl. heeft u de Kamer toegezegd om op twee vragen schriftelijk te reageren vóór de begrotingsbehandeling SZW. De vraag van het lid Maatoug betreft de uurtarieven en de vraag van het lid Kwint betreft de voorschoolse voorzieningen. Met bijgevoegde brief worden deze twee toezeggingen afgedaan.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd de brief te ondertekenen en te verzenden naar de TK als u akkoord gaat met de inhoud.
- Omdat het tweede deel van de brief ook ingaat op voorschoolse educatie, adviseren we u deze brief ook namens de Minister van Primair en Voortgezet Onderwijs (MPVO) uit te doen. De brief zal ook separaat aan de MPVO worden voorgelegd.
- Planning: de toezegging is om deze brief voor de begrotingsbehandeling aan de TK te verzenden (voor dinsdag 29 november).

Kernpunten

Uurtarieven

Het lid Maatoug vroeg n.a.v. een column van Buitenhek uit juli 2021 'of de minister aan kon geven in welke jaren sinds 2006 is afgeweken van de indexatie zoals opgenomen in de wet. En of het klopt dat als de wetgever dat niet had gedaan we niet zo'n groot gat hadden gehad [tussen maximum uurprijs en daadwerkelijk gevraagde tarieven]? En of de minister het met GroenLinks eens is dat het noodzakelijk is dit gat te dichten want betaalbaarheid van de kinderopvang is heel belangrijk.'

In de brief is een tabel opgenomen van de ontwikkeling van de maximum uurprijzen en het percentage waarmee deze geïndexeerd zouden zijn als de uitkomst van de reguliere indexatie-bepaling uit het Besluit Kinderopvangtoeslag was gevolgd (80% loonontwikkeling en 20% consumentenprijsindex volgens het CEP voor het volgende jaar en een correctie voor het lopende jaar). In de brief is tevens een overzicht opgenomen met een toelichting wanneer is afgeweken van de indexatie.

Als enkel de reguliere indexatie was gevolgd sinds 2006 voor de dagopvang en buitenschoolse opvang – en sinds 2011 bij de gastouderopvang – dan zou de maximum uurprijs momenteel respectievelijk € 9,03, € 9,76 en € 6,96 bedragen. Dit is respectievelijk € 0,06, € 2,04 en € 0,23 hoger dan de maximum uurprijzen die voor 2023 zijn vastgesteld (de gemiddelde tarieven lagen in het tweede kwartaal van 2022 op respectievelijk € 8,83, € 7,92 en € 6,57).

Datum
18 november 2022

Onze referentie

	Gem. tarief q2 2022	Max. uurprijs 2022 (en 2023)	Max. uurprijs bij volgen reguliere indexatie 2022 (en 2023)
KDV	€ 8,83	€ 8,50 (€ 8,97)	€ 8,55 (€ 9,03)
BSO	€ 7,92	€ 7,31 (€ 7,72)	€ 9,24 (€ 9,76)
GOO	€ 6,57	€ 6,52 (€ 6,73)	€ 6,59 (€ 6,96)

Geconcludeerd kan worden dat het volgen van de reguliere indexatie tot een minder groot verschil zou hebben geleid. Met hierbij de kanttekening dat niet duidelijk is hoe de uurprijzen in de markt zich in dat geval hadden ontwikkeld. U geeft aan dat er verschillende redenen zijn geweest om af te wijken van de reguliere indexatie. Vanwege lagere kosten is bijvoorbeeld toegewerkt naar een lagere maximum uurprijs voor BSO. Als hiermee rekening wordt gehouden door ook voor de BSO te kijken naar de ontwikkeling sinds 2011, zou de maximum uurprijs bij enkel reguliere indexatie op € 8,12 uit zijn gekomen in 2023 (€ 0,40 hoger dan de vastgestelde maximum uurprijs voor 2023). Daarnaast is in enkele jaren afgeweken van de reguliere indexatie van de maximum uurprijzen wegens de invoering van de wet IKK, het budgettaire beheersbaar houden van de regeling en de intensivering van het toezicht in de gastouderopvang.

onderbouwd?

Tegelijkertijd geeft u aan te begrijpen dat de stijging van de tarieven een punt van zorg is. U sluit af met de boodschap dat u de zorgen over de betaalbaarheid en toegankelijkheid hebt gehoord en om in het voorjaar serieus te kijken naar de indexering van de uurprijs voor 2024, zoals u ook heeft gedeeld tijdens het commissiedebat. Daarbij betreft u, naast de kostenstijgingen, ook de ontwikkeling van de toegankelijkheid en inzicht in de winsten naar aanleiding van het lopende onderzoek in de afweging.

In de brief doet u geen concrete toezegging over een verhoging van de maximum uurprijzen. Dit sluit aan bij de uitspraken die u in het Commissiedebat over deze problematiek hebt gedaan. Naast de zorgen rond de betaalbaarheid van de opvang, zullen er komende voorjaarsbesluitvorming meerdere lastige en belangrijke dossiers spelen op SZW-terrein waarbij nog geen dekking is voor oplossingen

Daarnaast is er, zoals MFIN uitstraalt in de Najaarsnota, ook rijksbrede budgettaire problematiek (o.a. tegenvaller rente-uitgaven en dekking energie-/koopkrachtpakket). Hierdoor zijn moeilijke keuzes nodig en lijkt er weinig ruimte bij FIN voor intensiveringen.

is het daarom belangrijk om vooraf nog geen verwachtingen te scheppen bij de Kamer.

Voorschoolse voorzieningen

- In het CD heeft het Kamerlid Kwint (SP) in de eerste termijn gezegd dat gemeenten verplicht zijn een eigen bijdrage te vragen aan ouders voor voorscholen. Hij vroeg of de minister bereid is hier iets tegen te doen, in tegenstelling tot het vorige kabinet. In de tweede termijn geeft het lid Kwint aan dat er een probleem is voor werkende ouders met voorschoolse educatie (VE): dat zij verplicht een eigen bijdrage moeten betalen op basis van de

kinderopvangtoeslag (KOT) en dat gemeenten die eigen bijdrage niet mogen vergoeden.

- In de brief geeft u aan hoe het financiële stelsel in elkaar zit van voorschoolse voorzieningen:
 - De KOT is voor werkende ouders, waarbij werkende ouders een inkomensafhankelijke eigen bijdrage betalen. Hierbij biedt artikel 1.13 van de Wet kinderopvang (Wko) de mogelijkheid voor gemeenten om voor specifieke doelgroepen de eigen bijdrage tot de maximum uurprijs te vergoeden. Dit betreft o.a. ouders die bezig zijn met een traject naar arbeidsinschakeling of een opleiding volgen.
 - De peutermiddelen zijn voor peuters van niet-werkende ouders (zonder recht op KOT) die ook geen risico hebben op onderwijsachterstand. Het is aan gemeenten om hierop beleid te maken, ook of het gratis is of dat sprake is van een ouderbijdrage.
 - Voorschoolse educatie is voor peuters met risico op een onderwijsachterstand. Gemeenten ontvangen budget voor VE op basis van de door het CBS berekende achterstandsscore. Dit komt uit het onderwijsachterstandenbudget vanuit OCW. Gemeenten hebben vrijheid om hun VE-beleid zelf vorm te geven. Ze kunnen een gratis aanbod doen, maar ook een geringe vaste eigen bijdrage of inkomensafhankelijke eigen bijdrage vragen. Dit geldt ook voor werkende ouders, gemeenten hoeven ouders niet door te verwijzen naar de KOT voor financiering van VE. Regelmatig vragen gemeenten werkende ouders echter wel om kinderopvangtoeslag aan te vragen voor het gebruik van VE. In dat geval is een eigen bijdrage verplicht, tenzij de ouders onder één van de doelgroepen uit art. 1.13 vallen.
- Genoemd wordt dat het bereik van peuters hoog ligt (circa 90%) en dat het niet-gebruik met name komt door principiële redenen. De kosten van voorschoolse voorzieningen spelen voor maar 12% van de niet-gebruikers (dus circa 1,2% van de totale doelgroep van voorschoolse voorzieningen) een rol.
- Wel zijn we met de VNG in gesprek om te kijken hoe het bereik nog beter kan.
- Daarnaast is de Minister van Primair en Voortgezet onderwijs bezig met een verkenning hoe deelname aan VE kan worden vergroot.
- Tot slot is beschreven dat in het kader van de herziening van het financieringsstelsel voor werkende ouders ook bekeken wordt wat de impact is van de stelselherziening op de gemeentelijke regelingen en de gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden. Dit staat ook in de TK-brief van 7 oktober jl. over de herziening van het financieringsstelsel kinderopvang. In deze brief wordt nu ook expliciet genoemd dat wordt gekeken naar de mogelijkheden die gemeenten nu hebben om de eigen bijdrage van de kinderopvangtoeslag voor specifieke doelgroepen te vergoeden (artikel 1.13).

Datum

18 november 2022

Onze referentie

Bijlage: Achtergrond voorschoolse educatie

- In 2018 is het Wetsvoorstel harmonisatie peuterspeelzalen ingevoerd. Vanaf dat jaar was het mogelijk voor werkende ouders die hun kind naar een peutervoorziening (voorheen peuterspeelzaal) brachten om kinderopvangtoeslag aan te vragen. Bijkomend effect van de invoering van de Wet harmonisatie peuterspeelzalen is dat kinderopvangtoeslag ook mogelijk is voor voorschoolse educatie wanneer ouders werken of een traject naar werk volgen. Tegelijkertijd krijgen gemeenten budget om aan alle kinderen met risico op een onderwijsachterstand een VE-aanbod te doen, ongeacht of het hier gaat om kinderen met of zonder werkende ouders.
- In september 2018 heeft het Kamerlid Van den Hul (PvdA) Kamervragen gesteld aan de minister van Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media, n.a.v. berichten in de media dat het aantal peuters op de voorschool zou dalen vanwege de kosten. Daarbij is ook gevraagd wat de reactie is van de minister op de wens van de gemeente Amsterdam om het hele bedrag voor voorscholten te kunnen vergoeden. Daarop is o.a. geantwoord dat de kinderopvangtoeslag niet bedoeld is voor het bestrijden van onderwijsachterstanden en daarmee artikel 1.13 van de Wko ook niet. Een aanpassing van dit artikel ligt daarom niet in de rede. Gemeenten hebben bovendien al de mogelijkheid om met de middelen vanuit de specifieke uitkering voor het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid kinderen met een risico op een onderwijsachterstand alle dagdelen voorschoolse educatie gratis of met een geringe ouderbijdrage aan te bieden.¹
- In januari 2019 heeft D66 bij het VAO Kinderopvang een motie ingediend die oproept om met gemeente Amsterdam in gesprek te gaan en een oplossing te bedenken dat gemeenten de eigen bijdrage voor werkende ouders kunnen compenseren.² Deze motie is door de staatssecretaris van SZW destijds ontraden, omdat gemeenten bij voorschoolse educatie al de ruimte en middelen hebben om deze gratis of tegen lage eigen bijdrage aan te bieden. Ook voor werkende ouders (buiten het aanvragen van kinderopvangtoeslag om).
- Uit monitors uit 2017, 2018 en juni 2019³ bleek niet dat er een daling was van aantal peuters op de voorschool. Het bereik was gelijk of hoger geworden.
- Uit het onderzoek Evaluatie monitor voorschoolse voorzieningen uit februari 2022⁴ blijkt dat het totale bereik van peuters⁵ tussen 2017 en 2021 is toegenomen.
- De G4 hebben in oktober in een ambtelijke bijeenkomst laten weten dat zij graag zouden willen zien dat artikel 1.13 van de Wko wordt verruimd voor werkende ouders met een laag inkomen, waarvoor het kind VE-indicatie heeft. Dus dat gemeenten de mogelijkheid krijgen om ook voor deze groep de eigen bijdrage te vergoeden. Ook in een brief aan MPVO van 15 november geven ze aan graag de eigen bijdrage voor werkende ouders met kinderen met VE-indicatie te willen vergoeden, als tussenstap naar gratis kinderopvang voor alle kinderen in leeftijd 0-4 jaar.

Datum

18 november 2022

Onze referentie

¹ Kamerstukken II, 2018-19, nr 461

² Kamerstukken II, 2018-19, 2019D03906, [Kinderopvang | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

³ Kamerstukken II, 2018-19, 31 322, nr. 396

⁴ Zie Kamerstukken II, 2021-22, 31 322, nr. 443 Bijlage Evaluatie monitor voorschoolse voorzieningen

⁵ Hierin vallen peuters met recht op kinderopvangtoeslag, peuters die onder doelgroep gemeenten vallen en peuters met een voorschoolse educatie- indicatie

Datum
18 november 2022

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie	Onze referentie
1	Kamerbrief	Verzenden aan TK		